

Oikeus opintovapaaseen perustuu opintovapaalakiin (237/79) ja opintovapaa-asetukseen (864/79). Lakia sovelletaan työ- ja virkasuhteessa sekä niihin rinnastettavassa palvelusuhteessa olevaan henkilöön. Virka- ja työvapaita koskevat määräykset löytyvät KVTES:n luvusta V. Myös lainsäädännöllä säädellään virka- ja työvapaita.

Opintovapaalain mukaan työntekijä voi pitää enintään kaksi vuotta opintovapaata viiden vuoden aikana, kun päätoiminen palvelussuhde on kestänyt yhdessä tai useammassa jaksossa vähintään vuoden. Jos palvelussuhde on kestänyt vähintään kolme kuukautta, työntekijällä on oikeus enintään viiden päivän opintovapaaseen. Opintovapaan voi käyttää yhdessä tai useammassa jaksossa. Vapaan voi jaksottaa myös niin, että työntekijä on osan työpäivästä työssä ja osan opintovapaalla. Opintovapaa myönnetään antamalla työntekijälle etukäteen määrättyä aikana yksi tai yhdenjaksoisesti useampia kokonaisia vapaapäiviä. Opintovapaa voidaan myöntää myös antamalla osia työpäivästä vapaaksi tai muodostamalla se useasta vapaajaksoista, joiden välillä työntekijä on työssä.

Opintovapaata voi käyttää julkisen valvonnan alaiseen koulutukseen, jolla tarkoitetaan valtion tai kunnan järjestämää koulutusta ja valtionosuuteen oikeuttavaa tai valtion avustuksella tuettua koulutusta ja opetusministeriön erikseen hyväksymää muuta koulutusta.

Opintovapaan perusteeksi hyväksyttävä koulutus tai opiskelu voi sisältää:

- opetuksen seuraamista
- opetussuunnitelman mukaista ohjattua käytännön harjoittelua
- tutkinnon tai opinnäytteen suorittamiseen valmistautumista, kuitenkin enintään kymmenen työpäivää välittömästi ennen kunkin tutkinnon tai opinnäytteen suorittamista
- päätoimista ohjattua itseopiskelua tutkinnon tai opinnäytteen suorittamiseksi
- koetilaisuuteen osallistumista.

Opintovapaa perustuu aina työntekijän hakemukseen. Yli viisi työpäivää kestävää opintovapaata on haettava kirjallisesti työnantajalta vähintään 45 kalenteripäivää ennen opintojen alkamista. Enintään viiden työpäivän opintovapaata haetaan suullisesti tai kirjallisesti vähintään 15 kalenteripäivää ennen opintojen alkamista, jollei työnantajan ja työntekijän kesken toisin sovita. Jos opintovapaata haetaan yli viideksi työpäiväksi, tulee työnantajan ilmoittaa ratkaisustaan kirjallisesti vähintään 15 kalenteripäivää ennen opintojen alkamista.

Työnantaja voi siirtää opintovapaata, jos se tuntuvasti haittaa työnantajan toimintaa. Vapaata saa kerralla siirtää enintään kuusi kuukautta. Mikäli kyseessä on harvemmin kuin kuuden kuukauden välein alkava koulutus, työnantaja voi siirtää opintovapaan alkua enintään seuraavan koulutusjakson alkamiseen.

Sivistystoimen johtaja Ira Toppisen virkasuhde on kestänyt opintovapaalaissa edellytetyn ajan, eikä hän ole käyttänyt ennen tätä hakemusta opintovapaoikeuttaan kahta vuotta viiden edeltävän vuoden aikana, kun päätoiminen palvelussuhde on kestänyt yhdessä tai useammassa jaksossa vähintään vuoden. Ira Toppinen on toimittanut opintovapaalaissa mainitussa määräajassa opintovapaan myöntämiseen

tarvittavan kirjallisen 3.11.2024 päivätyn hakemuksen liitteineen. Hän on täsmentänyt sähköpostiviestissään 14.11.2024 opintovapaan ajankohtaa siten, että aloitus on 13.1.2025 ja lopetus 13.4.2025.

Kärsämäen kunnan voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti lukion rehtori toimisi sivistysjohtajan sijaisena. Covid-19 pandemian aikana sivistystoimen johtajan sijaistuksessa toteutettiin käytännön menettely työnjaossa lukion rehtorin ja varhaiskasvatuksen päällikön osalta. Varhaiskasvatuspäällikkö vastasi HYTE-lautakunnasta ja lukion rehtori opetustoimen lautakunnasta.

Huomioiden lukion rehtorin työkuorma ja mm. ylioppilaskirjoitusten ajoittuminen sivistystoimen johtajan opintovapaan ajalle, on nyt sivistystoimen johtajan sijaistuksen työnjako tarpeen järjestää hallintosäännöstä poikkeavalla tavalla siten, että tehtävät jaetaan sekä perusopetuksen rehtorille että varhaiskasvatuspäällikölle. Kumpikin ovat ilmaisseet puoltonsa järjestelylle. Sijaisena toimimisesta virkatehtävien laaja-alaisuudesta ja vaativuudesta johtuen esitetään maksettavaksi sekä varhaiskasvatuspäällikölle että perusopetuksen rehtorille kummallekin 20 % lisäkorvaus sijaistettavan tehtäväkohtaisesta palkasta ajalle maanantai 13.1.2025 - sunnuntai 13.4.2025.

KVTES V luku 11 §:n 3 mom. mukaan muun kuin edellä tässä luvussa mainitun syyn vuoksi myönnetyn virka-/ työvapaan osalta kunnan/kuntayhtymän asianomainen viranomais harkitsee, maksetaanko vapaan ajalta palkkaa ja jos maksetaan, niin minkä verran. Sama koskee poissaoloa muun pätevän syyn vuoksi, vaikka virka-/ työvapaata ei ole myönnetty.

Opintovapaalain mukaisen opintovapaan osalta huomioiden KVTES V luvun 11 § 3. mom. määräykset, hakija Ira Toppisen opintovapaa palkaton pois lukien Kärsämäen kunnassa käytössä olleen työnantajan hyväksi tulevan kasvaneen työpanoksen kompensoinniksi katsotun viiden (5) päivän osalta.

Esittelijä kunnanjohtaja Juho Jukkola

Päätösehdotus Edellä yllä mainituilla perusteilla kunnanhallitus myöntää sivistysjohtaja Ira Toppiselle opintovapaan (virkavapaa) hakemuksen mukaiselle ajalle 13.1.-13.4.2025. Opintovapaa on palkaton poislukien viiden (5) palkallisen päivän osalta. Sivistysjohtaja Ira Toppisen sijaisina ko. ajalla opetustoimen osalta toimivat perusopetuksen rehtori Arja Karttunen ja hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen ja varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatuspäällikkö Riikka Sarjanoja.

Lisääntyneiden työtehtävien ja vaativuuden johdosta sijaisena toimimisesta maksetaan sekä varhaiskasvatuspäällikölle että perusopetuksen rehtorille kummallekin 20 % lisäkorvaus sijaistettavan tehtäväkohtaisesta palkasta ajalle 13.1.-13.4.2025.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Khall 01.12.2025 § 191
139/01.01.03/2024

Sivistysjohtaja Ira Toppinen on 17.10.2025 hakenut opintovapaata ajalle 19.1.-30.4.2026, josta 5 ensimmäistä päivää palkallisena. Sivistysjohtajan sijaistuksesta on neuvoteltu edellisen virkavapausjakson mukaisesti

perusopetuksen rehtorin ja varhaiskasvatuspäällikön kanssa, ja molemmat ovat ilmaisseet puoltonsa järjestelylle.

KVTES V luku 11 §:n 3 mom. mukaan muun kuin edellä tässä luvussa mainitun syyn vuoksi myönnetyn virka-/työvapaan osalta kunnan/kuntayhtymän asianomainen viranomainen harkitsee, maksetaanko vapaan ajalta palkkaa ja jos maksetaan, niin minkä verran. Sama koskee poissaoloa muun pätevän syyn vuoksi, vaikka virka-/työvapaata ei ole myönnetty.

Esittelijä

kunnanjohtaja Juho Jukkola

Päätösehdotus

Edellä, Khall 2.12.2024 § 182, mainituilla perusteilla kunnanhallitus myöntää sivistysjohtaja Ira Toppiselle opintovapaan (virkavapaan) hakemuksen mukaiselle ajalle 19.1.-30.4.2026. Opintovapaa on palkaton poislukien viiden (5) palkallisen päivän osalta. Sivistysjohtaja Ira Toppisen sijaisina ko. ajalla toimivat opetustoimen osalta perusopetuksen rehtori Arja Karttunen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, sekä varhaiskasvatuksen osalta varhaiskasvatuspäällikkö Riikka Sarjanoja.

Lisääntyneiden työtehtävien ja vaativuuden johdosta sijaisena toimimisesta maksetaan perusopetuksen rehtorille 20 % ja varhaiskasvatuspäällikölle 25 % lisäkorvaus sijaistettavan tehtäväkohtaisesta palkasta ajalla 19.1.-30.4.2026.

Päätös

Yksimielisesti hyväksyttiin.